

Proposed changes to the current version of Art. 369-3 of the Criminal Code of Ukraine due to: 1) expansion of the list of qualifying features with an indication of the commission of a crime within an organized group / criminal organization; large and especially large amounts of illegal profit; 2) consolidation of a special type of exemption from criminal liability, the conditions of application of which will be the voluntary appeal of a person to authorized entities with information about the event of the crime; the fact of recourse to the moment of bringing a person to criminal responsibility; active assistance in crime detection / investigation.

Key words: criminal law policy; corruption; sports competitions; manipulation; sportsman; support staff.

Пулик В.М.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВИХ ОРГАНІВ ВІД ВТРУЧАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

УДК 343.3/.7

Постановка проблеми. Незалежне та неупереджене правосуддя є запорукою сталого розвитку суспільства і держави, гарантією додержання прав і свобод людини та громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб, інтересів держави, зростання добробуту та якості життя, створення привабливого інвестиційного клімату, своєчасного, ефективного і справедливого вирішення правових спорів на засадах верховенства права. Ефективне функціонування системи судоустрою України, органів суддівського врядування і самоврядування та подальше впровадження принципу верховенства права заплановане реалізацією Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, одночасно із забезпеченням незалежності інститутів правосуддя від будь-якого політичного впливу та їх підзвітності суспільству¹. Одним із найбільш жорстких методів протидії протиправному втручання у діяльність з відправлення правосуддя справедливо виступає реалізація механізму кримінальної відповідальності, проте правозастосовна практика у цьому відно-

1 Стратегія розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки: Указ Президента України від 11.06.2021 р. № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text> (дата звернення 12.05.2022).

шенні демонструє недостатню ефективність роботи органів кримінальної юстиції. Згідно офіційних даних, у 2019 році обліковано 123 кримінальних правопорушення за ст.376 Кримінального кодексу України, за якими до суду з обвинувальним актом не було передане жодне з проваджень; у 2020 році – 117 (1 провадження передане до суду); у 2021 році – 103 (не передане жодне). Звертає на себе увагу високий відсоток кримінальних правопорушень, провадження у яких були закриті – у 2019 році 113 з 123 облікованих (91,8%); у 2020 році – 95 із 117 облікованих (81,1%); у 2021 році – 60 із 103 облікованих (58,2%) [1]. На існуючу практику, як видається, впливає ряд чинників, як-от, складність доказування у такого роду категорії справ, латентність злочинних проявів, небажання представників суддівського корпусу звертатися зо офіційним реагуванням тощо. Виникають питання і щодо якості норми ст.376 Кримінального кодексу України, її здатності забезпечити повноцінне реагування на криміногенні виклики у сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кримінально-правовій охороні діяльності судових органів від втручання приділена увага у працях Г. Є. Бершова, Є. М. Блажівського, Є.О.Буніна, О.С.Гореліка, С. Є. Дідика, РОЦІ В. Кархут, О.О. Кваші, А.Г. Мартіросяна, Л. М. Палюх, РОЦІ В. Сінельніка, Ю. О. Фідрі та інших дослідників. Проте ті чи інші аспекти оцінки міжнародного досвіду розкрито або ж у контексті проблематики кримінальної відповідальності за втручання у діяльність загалом (Є. М. Блажівський), або у контексті кримінально-правової охорони відносин з відправлення правосуддя (В. А. Ахмедов, Л. М. Палюх), що у свою чергу зумовило відповідний теоретичний інтерес.

Метою статті є узагальнення досвіду регламентації кримінальної відповідальності за втручання у діяльність судових органів за законодавством держав романо-германської та постсоціалістичної правових систем, з виокремленням можливостей до його запозичення.

Виклад основного матеріалу. Процес законодавчого конструювання кримінально-правових норм, їх подальшого удосконалення безперечно передбачає потребу усестороннього вивчення

зарубіжного досвіду регламентації кримінальної відповідальності. Порівняльний аналіз явищ та процесів є життєво важливим для подальшого розвитку будь-якої науки, не є у цьому відношенні винятком і юриспруденція. Дослідники цілком слушно вказують на необхідність компаративістики у кримінально-правовій науці, за допомогою якої можна визначити: подальші напрями удосконалення кримінального законодавства України і практики його застосування (В. О. Туляков); найбільш досконалі з техніко-юридичного боку, науково обґрунтовані, апробовані на практиці та актуальні положення кримінального законодавства держав континентальної Європи, частиною якої є Україна, під кутом зору як їх можливого врахування під час подальшого удосконалення КК України, так і загалом гармонізації кримінального законодавства європейських держав (М. І. Хавронюк); позитивні правові розв'язання проблем кримінального права (позитивний досвід) інших держав, в яких надано доволі скрупульозний і детальний аналіз кримінального законодавства, і сформулювати пропозиції по вдосконаленню чинного вітчизняного законодавства та практики його застосування (М. І. Панов); досягнути практичних результатів, пов'язаних із: 1) уніфікацією законодавства різних держав у тих пріоритетних галузях, де наявна необхідність такого консолідуючого підходу (зокрема, це стосується й кримінального права); 2) розробкою пропозицій щодо вдосконалення національних правових систем на підставі критичного, і головне, всебічного дослідження правового досвіду зарубіжних країн (Д. В. Каменський).

Кримінальне законодавство держав континентальної Європи не у всіх випадках розглядає втручання у діяльність судових органів саме у структурі деліктів проти правосуддя, а також у схожій редакції до норми, притаманної національному кримінальному закону. З огляду на це, критеріями відповідного пошуку, окрім об'єкту кримінально-правової охорони, вважали за доцільне визначити характерні прояви об'єктивної сторони (вплив, втручання, перешкоджання тощо), а також суб'єктивну спрямованість поведінки зацікавленого правопорушника.

Кримінальний кодекс Французької Республіки (Глава IV «Посягання на відправлення правосуддя») регламентує відпові-

дальність за будь-які погрози або акти залякування у відношенні до судді (магістрата), присяжного або будь-якої іншої особи, що бере участь у роботі судової структури, арбітра, перекладача, експерта чи адвоката сторони, мотивом яких є бажання вплинути на поведінку цих осіб під час виконання ним своїх обов'язків (ст.434-8). Кримінально караними є також факти пропозиції, обіцянки, надання подарунків чи переваг, інших видів заохочення вказаним вище суб'єктам, а також особам, що виконують функції примирення чи посередництва, з тим, щоб останні виконали чи утрималися від виконання своїх функціональних обов'язків (ст.434-9). Своєрідною формою втручання також можна вважати публікацію, до вступу у законну силу судового рішення по справі, коментарів, що мають на меті вплинути на показання свідків або на рішення слідчого або суду першої інстанції (ст.434-16) [2].

Кримінальний кодекс Королівства Іспанія (Глава XX «Про злочини проти судової влади») містить у структурі Розділ VII «Про перешкоджання правосуддю та професійну нелояльність», проте відповідальність за втручання у діяльність судових органів пов'язана виключно із роботою Міжнародного кримінального суду (Розділ IX). Протиправним визнається перешкоджання, підкуп чи залякування службової особи суду з метою змусити або спонукати її не виконувати свої службові обов'язки чи робити це неправомірно (ч. 5 ст. 471bis), а також помста за виконання своїх службових обов'язків (ч. 6 ст. ст. 471bis) [3].

У кримінальному законі Республіки Австрія диференційована відповідальність за посягання на вищі державні органи: у формі примушування чи перешкоджання шляхом насильства чи погрози його застосування діяльності конституційного представницького органу, уряду, Конституційного суду, адміністративного суду чи Верховного суду, загалом або у будь-якому конкретному випадку (§250) та примушування чи перешкоджання шляхом насильства чи погрози його застосування виконанню своїх повноважень членом конституційного представницького органу, уряду, Конституційного суду, адміністративного суду, Верховного суду, Президентом Ревізійної Служби чи керівником Державної аудиторської служби, загалом або у будь-якому конкретному випадку (§251) [4].

Карний кодекс Республіки Польща (Глава XXX «Правопорушення проти здійснення правосуддя») закріплює караність впливу на офіційну діяльність суду способом насильства або протизаконної погрози (арт.232) [5].

Кримінальне законодавство Республіки Болгарія (Розділ III КК «Злочини проти правосуддя») встановлює відповідальність за спонукання службової особи органів досудового слідства, прокуратури чи судових органів до порушення своїх службових обов'язків у сфері здійснення правосуддя (ст.289) [6].

Кримінальний кодекс Швейцарської Конфедерації, незважаючи на наявність у ньому злочинів та проступків проти правосуддя, пропозицію, обіцянку або надання члену судового чи іншого органу влади, державній посадовій особі, офіційно призначеному експерту, перекладачу, арбітру чи військовослужбовцю, а також третій стороні неправомірної переваги за виконання чи невиконання діяння у зв'язку з їх службовою діяльністю, що суперечить їх обов'язкам або залежить від їх розсуду, відносить саме до хабарництва (art.322ter). Перешкоджання/примушування, шляхом насильства або погрози його застосування, влади, одного з її представників чи посадової особи у виконанні дій, що входять до кола обов'язків закон відносить до деліктів проти службових повноважень (art.285, 286) [7].

Натомість кримінальне законодавство інших європейських держав не деталізує настільки досліджувану протиправну поведінку, залишаючи можливість правозастосувачам обирати більш загального змісту норми. До прикладу, Кримінальний кодекс ФРН не виділяє правосуддя як самостійний об'єкт кримінально-правової охорони, маневруючи у цій ситуації між поняттями опору представнику влади при виконанні службових обов'язків (§113, Розділ 6 «Спротив державній владі»); примушування (§240, Розділ 18 «Злочини проти особистої свободи») чи надання неправомірної вигоди (§333, Розділ 30 «Службові злочини») [8; с. 224, 350, 445]. Аналогічного змісту ремарка стосується і Кримінальний кодекс Нідерландів, норми якого виокремлюють серед серйозних правопорушень проти влади дарування, обіцянку, надання чи пропозицію судді подарунку чи послуги з метою впли-

нути на рішення по справі. При цьому іноземні судді, згідно з положеннями міжнародного права, також прирівнюються до вказаних вище суб'єктів впливу (ч. 1 ст.178, ч.3 ст.178а) [9].

Безперечно необхідним є також і аналіз можливостей кримінального закону держав пострадянського періоду, зважаючи на доволі велику схожість їх правових систем. Узагальнення означеного досвіду (предметом дослідження виступили положення кримінального законодавства Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Російської Федерації, Грузії, Казахстану, Вірменії, Азербайджану, Узбекистану, Киргизстану, Таджикистану) у частині протидії кримінально-правовими засобами впливу втручання у діяльність судових органів дало можливість сформулювати такі висновки:

- сфера охорони. Норми про відповідальність за втручання у діяльність судових органів у значній своїй частині розміщені у підрозділах, родовим об'єктом кримінально-правової охорони яких виступають відносини з приводу відправлення правосуддя. При цьому, Кримінальний кодекс Грузії деталізує родовий об'єкт вказівкою на видові об'єкти, виділяючи у структурі Розділу 12 «Злочини проти судової влади» глави: XLI «Злочини проти діяльності судових органів», XLII «Злочини проти процесуального порядку отримання доказів», XLIII «Діяння, спрямовані проти своєчасного припинення та розкриття злочинів», XLIV «Злочини проти виконання судових актів». Законодавець інших держав (РФ, Вірменії, Азербайджану та ін.) обрав більш широкий шлях, розглядаючи правосуддя/судову владу складовою частиною державної влади, нарівні з конституційним ладом та безпекою держави; інтересами державної служби і служби у органах місцевого самоврядування; порядком управління;

- коло потерпілих. На відміну від вітчизняного законодавця, який діяльність судових органів ототожнює виключно із виконанням професійних обов'язків суддею (ст.376 Кримінального кодексу України), у якості інших потерпілих від аналізованого неправного впливу також можуть виступати: народний (ст.390 КК Білорусі), судовий (ч.1 ст.295 КК Латвії) чи присяжний засідатель (кандидат у присяжні засідателі) (ч.21 ст.364 КК Білорусі); проку-

пор (ст.390 КК Білорусі, ч.2 ст.294 КК РФ, ч.1 ст.364 КК Грузії, ч.2 ст.407 КК Казахстану та ін.); слідчий чи особа, яка здійснює дізнання (ст.390 КК Білорусі, ч.2 ст.294 КК РФ, ч.1 ст.364 КК Грузії, ч.2 ст.407 КК Казахстану та ін.); офіцер досудового розслідування (ч.1 ст.231 КК Литви); адвокат (ч.1 ст.364 КК Грузії, ч.1 ст.231 КК Литви); органи кримінального переслідування чи персонал міжнародних судових інстанцій в цілому (ч.2 ст.303 КК Молдови); посадова особа Міжнародного кримінального суду (ч.1 ст.231 КК Литви); представник учасника процесу, арбітражний керуючий, експерт, перекладач чи інша особа, яка бере участь у відправленні правосуддя (ч.1 ст.302 КК Естонії). Зауважимо, що кримінальні закони окремих держав вказують на шкоду для діяльності саме суду (ч.1 ст.294 КК РФ, ч.1 ст.407 КК Казахстану та ін.) або національних чи міжнародних судових інстанцій (ч.1 ст.303 КК Молдови), а не окремо узятого судді. Розширення у національному законодавстві кола потерпілих за рахунок усіх чи більшості перелічених вище категорій видається недоцільним, зважаючи на наявність у структурі розділів XV, XVIII КК України низки норм аналогічного змісту. Проте включення до існуючої редакції вказівки на присяжних видається обґрунтованим та необхідним кроком, зважаючи на конституційно-правовий припис про безпосередню участь народу у здійсненні правосуддя через присяжних (ст.124 Конституції України), кореспондуючі йому положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у контексті здійснення правосуддя, а також наявні законотворчі ініціативи (н-д, проект Закону про суд присяжних № 3843 від 14.07.2020). Висловлена пропозиція є тим більш логічною, якщо взяти до уваги норми ст. ст. 378, 379 Кримінального кодексу України, що передбачають відповідальність за посягання на народного засідателя чи присяжного саме у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя;

- характеристика протиправної поведінки. Абсолютна більшість аналізованих норм, за винятком кримінального закону Латвії і Литви, пов'язує втручання у процес відправлення правосуддя із змішаним типом поведінки (дія або бездіяльність), позначаючи його за допомогою термінів, власне, втручання, а також пере-

шкоджання чи впливу. Криміналізованим є втручання у будь-якій формі, що видається абсолютно вірним кроком законодавця, який не пішов шляхом казуїстичного перерахунку усіх можливих способів впливу. Як приклад певного відступу від загального правила, можна вказати на КК Естонії, ст.302 якого обмежує вплив на здійснення правосуддя виключно спричиненням тяжкої шкоди здоров'ю потерпілих, а ст.303 зазначеного закону вказує на застосування насильства чи здійснюваний іншим чином вплив. Протиправна поведінка обумовлена метою перешкодити відправленню правосуддя, усесторонньому, повному і об'єктивному розслідуванню справи, добитися винесення неправосудного судового рішення чи постанови органу кримінального переслідування, здійсненню адвокатом захисту, помстою за виконання обов'язків;

- суб'єктний склад абсолютної більшості аналізованих основних складів є загальним, у кваліфікованих міститься вказівка на спеціальні ознаки (вчинення делікту службовою особою, з використанням відповідних компетенційних можливостей або юридичною особою). Тільки Кримінальний кодекс Білорусі основний склад втручання у вирішення судових справ чи провадження попереднього розслідування пов'язує виключно із спеціальним суб'єктом – посадовою особою [10-22].

Висновки. Кримінальне законодавство держав романо-германської правової системи у частині закріплення відповідальності за втручання у діяльність судових органів обґрунтовано класифікувати на дві загальні групи: 1) кодифіковані акти, у яких аналізована протиправна поведінка виділена серед деліктів проти правосуддя, яке становить самостійний об'єкт кримінально-правової охорони, та деталізована за рахунок вказівок на вплив, втручання, перешкоджання за допомогою різних способів (Франція, Іспанія, Польща, Болгарія); 2) кодифіковані акти, що не передбачають у своїй структурі охорону відносин з відправлення правосуддя узагалі, а протиправний вплив/втручання у діяльність судових органів оцінюють як делікти проти влади чи порядку виконання службових обов'язків (ФРН, Нідерланди). Законодавству держав постсоціалістичного періоду притаманна регламентація кримінальної відповідальності за посягання на правосуддя, яке,

проте, становить собою або самостійний об'єкт, або ж є структурною одиницею іншого, більш загального утворення – державної влади (Вірменія, Азербайджан та інші). Аналізований міжнародний досвід уявляється можливим до запозичення у частині розширення переліку потерпілих від протиправної поведінки осіб, її деталізації та диференціації відповідальності за допомогою кваліфікованих ознак складу злочину.

1. *Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування (2019-2021 року)*. URL: <https://gp.gov.ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultativ-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 03.02.2022).
2. *Criminal Code of the French Republic (as of January 2020)*. URL: <https://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> (дата звернення: 12.05.2022).
3. *Criminal Code of the Kingdom of Spain (1995, as of 2013)*. URL: https://www.legislationline.org/download/id/6443/file/Spain_CC_am2013_en.pdf (дата звернення: 12.05.2022).
4. *Criminal Code of the Republic of Austria (1974, amended 2019)*. URL: https://www.legislationline.org/download/id/8548/file/Austria_CC_1974_am122019_de.pdf (дата звернення: 12.05.2022).
5. *Criminal Code of the Republic Poland (1997)*. URL: https://www.legislationline.org/download/id/7354/file/Poland_CC_1997_en.pdf (дата звернення: 12.05.2022).
6. *Criminal Code of the Republic of Bulgaria (1968, amended 2017)*. URL: https://www.legislationline.org/download/id/8395/file/Bulgaria_Criminal_Code_1968_am2017_ENG.pdf (дата звернення: 12.05.2022).
7. *Criminal Code of the Swiss Confederation (1937, as of July 2021)*. URL: https://www.legislationline.org/download/id/9949/file/SWITZ_Criminal%20Code_as%20of%202021-07-01.pdf (дата звернення: 14.05.2022).
8. Головненков П. В. *Уголовное уложение Федеративной республики Германия – Strafgesetzbuch (StGB)*. Научно-практический комментарий и перевод текста закона. 489 с. URL: https://www.uni-potsdam.de/fileadmin/projects/ls-hellmann/Forschungsstelle_Russisches_Recht/Neuaufgabe_der_kommentierten_StGB-%C3%9Cbersetzung_von_Pavel_Golovnenkov.pdf (дата звернення: 12.05.2022).
9. *Criminal Code of the Kingdom of Netherlands (1881, amended 2012)*. URL: https://www.legislationline.org/download/id/6415/file/Netherlands_CC_am2012_en.pdf (дата звернення: 14.05.2022).

10. Уголовный кодекс Республики Беларусь. Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь. URL: <https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=hk9900275> (дата звернення: 01.02.2022).
11. Уголовный кодекс Российской Федерации. Официальный интернет-портал правовой информации. URL: http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?start_search&fattrib=1 (дата звернення: 01.02.2022).
12. Уголовный кодекс Республики Молдова. Информационная система «Континент»: законодательство стран. URL: http://continent-online.com/Document/?doc_id=30394923&doc_id2=30394923#pos=452;-108&pos2=3859;-64 (дата звернення: 01.02.2022).
13. Уголовный кодекс Грузии. Законодательный Вестник Грузии. URL: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/16426?publication=236> (дата звернення: 01.02.2022).
14. Уголовный кодекс Республики Казахстан. Информационные системы «Параграф». URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31575252&sub_id=4070000&pos=5855;-4#pos=5855;-54 (дата звернення: 01.02.2022).
15. Уголовный кодекс Республики Армения. Национальное Собрание Республики Армения. URL: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1349&lang=rus#31> (дата звернення: 01.02.2022).
16. Уголовный кодекс Азербайджанской Республики. Информационная система «Континент»: законодательство стран. URL: http://continent-online.com/Document/?doc_id=30420353&doc_id2=30420353#pos=414;-88&pos2=3432;-82 (дата звернення: 01.02.2022).
17. Уголовный кодекс Республики Узбекистан. Законодательная палата Олий Мажлиса Республики Узбекистан. URL: <https://parliament.gov.uz/upload/files/laws/UGKODEKS.pdf> (дата звернення: 01.02.2022).
18. Уголовный кодекс Кыргызской Республики. Централизованный банк данных правовой информации Кыргызской Республики. URL: <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/112309?cl=ru-ru> (дата звернення: 01.02.2022).
19. Уголовный кодекс Республики Таджикистан. Национальный центр законодательства при Президенте Республики Таджикистан. URL: <http://ncz.tj/content/уголовный-кодекс-республики-таджикистан> (дата звернення: 01.02.2022).
20. Karistususeadustik. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019030?leiaKehtiv> (дата звернення: 01.02.2022).
21. Krimināllikums. Latvijas republikas tiesību akti. URL: <https://likumi.lv/ta/id/88966-kriminallikums> (дата звернення: 01.02.2022).

22. *Lietuvos respublikos baudžiamasis kodeksas*. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.111555> (дата звернення: 01.02.2022).

Пулик В. М. Кримінально-правова охорона діяльності судових органів від втручання: порівняльний аспект

У статті наголошено на важливості охорони засобами кримінально-правового характеру відносин з відправлення правосуддя, незалежність та неупередженість якого є запорукою розвитку суспільства і держави, перебуваючи у руслі відповідної політики. Звернено увагу на один із найбільш жорстких методів протидії протиправному втручання у діяльність з відправлення правосуддя, яким справедливо виступає реалізація механізму кримінальної відповідальності, проте правозастосовна практика у цьому відношенні демонструє недостатню ефективність роботи органів кримінальної юстиції. У статті також проаналізовано сучасний стан правозастосування, на практику якого впливає ряд чинників: складність доказування, латентність злочинних проявів, небажання представників суддівського корпусу звертатися за офіційним реагуванням, тощо. Виникають питання і щодо якості норми ст.376 Кримінального кодексу України, її здатності забезпечити повноцінне реагування на криміногенні виклики у сучасних умовах.

Представлений аналіз кримінального законодавства держав романо-германської правової системи у частині закріплення відповідальності за втручання у діяльність судових органів, яке обґрунтовано можна класифікувати на дві загальні групи: 1) кодифіковані акти, у яких аналізована протиправна поведінка виділена серед деліктів проти правосуддя, яке становить самостійний об'єкт кримінально-правової охорони, та деталізована за рахунок вказівок на вплив, втручання, перешкодження за допомогою різних способів (Франція, Іспанія, Польща, Болгарія); 2) кодифіковані акти, що не передбачають у своїй структурі охорону відносин з відправлення правосуддя узагалі, а протиправний вплив/втручання у діяльність судових органів оцінюють як делікти проти влади чи порядку виконання службових обов'язків (ФРН, Нідерланди). Установлено, що для законодавства держав постсоціалістичного періоду притаманною є регламентація кримінальної відповідальності за посягання на правосуддя, яке становить собою або самостійний об'єкт, або ж є структурною одиницею іншого, більш загального утворення – державної влади (Вірменія, Азербайджан та інші). Аналізований міжнародний досвід запропоновано можливим до запозичення у частині розширення переліку потерпілих від протиправної поведінки осіб, її деталізації та диференціації відповідальності за допомогою кваліфікованих ознак складу злочину.

Ключові слова: кримінально-правова охорона, правосуддя, судова влада, втручання, вплив, перешкодження.

Pulyk V.M. Criminal-legal protection of judicial bodies from interference: comparative aspect

The article emphasizes the importance of protection of criminal justice relations, the independence and impartiality of which are the key to the development of society

and the state, in line with relevant policies. Attention is drawn to one of the toughest methods of combating unlawful interference in the administration of justice, which is rightly advocated by the implementation of the mechanism of criminal responsibility, but law enforcement practice in this regard shows the lack of efficiency of criminal justice. The article also analyzes the current state of law enforcement, the practice of which is influenced by a number of factors: the complexity of evidence, latency of criminal acts, reluctance of the judiciary to request an official response, and so on. There are questions about the quality of the norm of Article 376 of the Criminal Code of Ukraine, its ability to provide a full response to criminogenic challenges in modern conditions.

An analysis of the criminal law of the Romano-Germanic legal system is presented in terms of consolidating responsibility for interference in the activities of the judiciary, which can be classified into two general groups: 1) codified acts in which the analyzed illegal behavior project of criminal law protection, and detailed due to instructions on influence, intervention, obstruction by various means (France, Spain, Poland, Bulgaria); 2) codified acts that do not provide for the protection of the administration of justice in general, and illegal influence / interference in the activities of the judiciary are assessed as torts against the government or the order of performance of duties (Germany, the Netherlands). It has been established that the legislation of the post-socialist states is characterized by the regulation of criminal liability for encroachment on justice, which is either an independent object or a structural unit of another, more general entity - state power (Armenia, Azerbaijan, etc.). The analyzed international experience is suggested to be possible to borrow in terms of expanding the list of victims of illegal behavior, its detailing and differentiation of responsibility with the help of qualified elements of the crime.

Key words: criminal law protection, justice, judiciary, interference, influence, obstruction.

Свояк Д.В.

ЩОДО ЄДИНОГО СТАТУСУ СЛІДЧИХ СУДДІВ

УДК 347.9

Постановка проблеми та актуальність теми. Законодавець визначив однією з основних ознак статусу суддів в Україні його єдність.

Із запровадженням у 2012 році нової процедури кримінального переслідування законодавець ввів у цей процес до цього неіснуючого в українському законодавстві суб'єкта – слідчого суддю, який має забезпечити належний судовий контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ